

memo

Opdrachtgever: DPNH, DPV, STOWA

Plan van aanpak uitwerking gebiedsgerichte risicobenadering of MLV

Voorstel voor uitwerking in de regionale deltaprogramma's

Auteurs: B. Kolen (HKV)
R. Ruijtenberg (STOWA)
K. Vlak (DPNH/DPV)
J. Groos (DPNH)

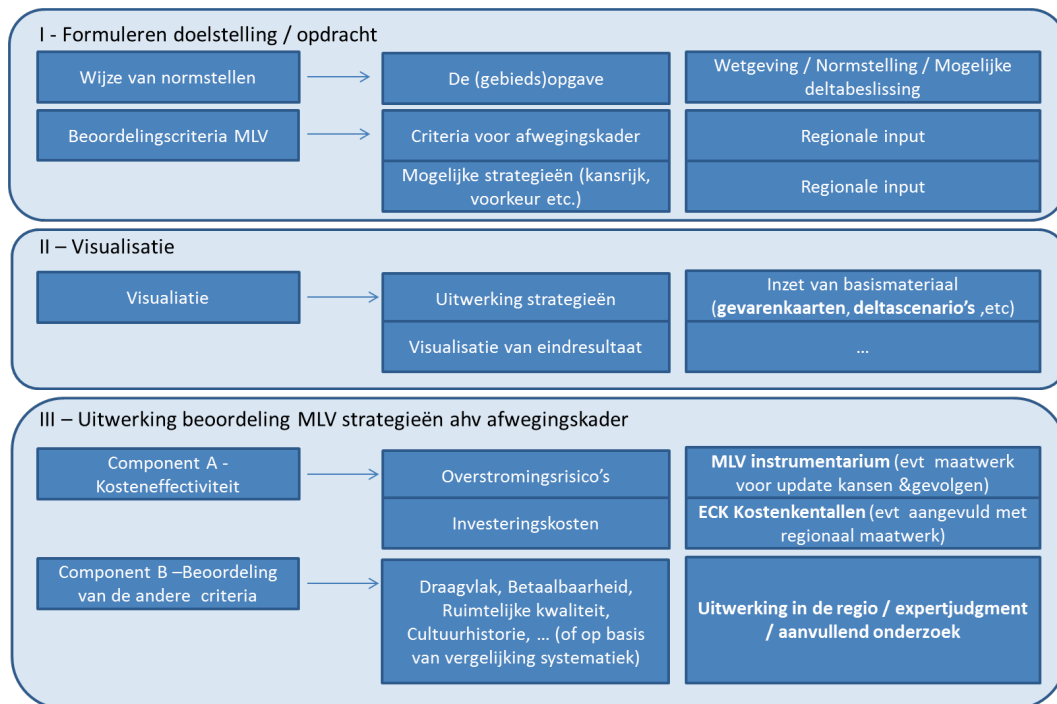
Samenvatting

Op basis van de huidige ontwikkelde instrumenten is een aanpak opgesteld die gevolg kan worden om de consequente van meerlaagsveiligheid inzichtelijk te maken. Op basis hiervan kan een brede discussie worden gevoerd over de keuze of en hoe MLV vorm te geven. Benadrukt wordt dat de wijze waarop MLV wordt ingevuld een maatschappelijke keuze is. De hieraan te stellen eisen worden gesteld door de politiek. Daarvoor is inzicht nodig in verschillende aspecten, het gaat om de kosteneffectiviteit (economische optimalisatie) maar ook over mogelijke bijvangst van meerlaagsveiligheidsstrategieën. Denk hierbij aan ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie en natuur. Deze bijvangst kan worden nog worden vergoed als er bewust allianties worden gesloten met bijvoorbeeld herstructureringsopgaven. Meerdere doelen (maar ook problemen) kunnen worden verenigd en mogelijk tot meerwaarde leiden.

Deze aanpak kan worden gebruikt voor het beantwoorden van de uitvraag vanuit het deltaprogramma van januari 2012. In de aanpak zijn diverse stappen beschreven die modulair kunnen worden ingezet. Hiermee kan aangesloten worden op lopende trajecten. De aanpak leidt tot de volgende eindresultaten:

- Beschrijving van de opgave, beoordelingscriteria en alternatieven
- Visualisatie van iedere strategie
- Beoordeling van iedere strategie

Bij de uitwerking van de stappen in de aanpak is ook beschreven op welke wijze de ontwikkelde instrumenten ingezet kunnen worden. Denk hierbij aan het MLV instrumentarium als ontwikkeld door RWS Waterdienst, Kostenkanten als ontwikkeld door het ECK kosten, gevarenkaarten als ontwikkeld door DPNH en een afwegingskader voor MLV zoals ontwikkeld door STOWA. Zie hiervoor ook de onderstaande figuur. De aanpak wordt getest voor een pilot voor de Provincie Overijssel in het Delta Programma IJsselVechtDelta. Hierna wordt de aanpak via het 'coördinatieteam uitvraag' aangeboden aan de regionale deltaprogramma's inclusief enige ondersteuning.

Inhoud

Samenvatting	iii
1 Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doelstelling	1
1.3 Uitgangspunten en overwegingen	1
2 Eindresultaat en inzet instrumenten.....	3
3 Stappenplan en tijdsbesteding	7
4 Mogelijke opgaven	9
5 Referentiesituatie en zichtjaar	11
6 Strategieën.....	1

Inleiding

Aanleiding

Momenteel wordt verkend wat de mogelijkheden zijn van meerlaagsveiligheid voor overstromingsrisicobeheersing. Op basis hiervan zijn diverse onderzoeken gedaan die al eerste inzichten hebben opgeleverd. In eerste instantie ging het om de gebiedspilots MLV die hebben geleid tot een synthese rapport (onder leiding van RWS Waterdienst). Hierna zijn verdere verkenningen gedaan waarin is gekeken naar de effectiviteit van de lagen op dijkkringniveau.

Binnen de regionale deltaprogramma's wordt op dit moment op basis van de uitvraag van de Deltacommissaris (via DPNH en DPV) uit januari 2012 verkend wat de consequenties en wensen zijn van MLV benaderingen voor overstromingsrisicobeheersing. Met de in deze notitie gestelde aanpak, op basis van de opgedane ervaringen, wordt deze uitvraag verder geconcretiseerd. Dit is een hulpmiddel voor de betreffende regioprocesen om informatie te vergaren die geschikt is voor het maken van bestuurlijke keuzes. Deze kunnen worden meegenomen in de uitwerking van de Deltabeslissing over waterveiligheid en bij het omgaan met overstromingsrisico in de dagelijkse praktijk van ruimtelijke ontwikkelingen.

Een tweede aspect waar binnen het deltaprogramma naar wordt gekeken is hoe gegeven bepaalde normstelling voor waterveiligheid het aspect water kan worden meegenomen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze uitwerking focust zich nadrukkelijk op het vormgeven binnen de gestelde taakstellingen. Een minimale variant kan hierbij zijn dat als er geen extra eisen gesteld worden voor waterveiligheid dat er als er keuzemogelijkheden zijn dat vanuit water bezien robuustere inrichtingen prefereren. Hiervoor loopt binnen DPNH en IPO een onderzoek naar in te zetten instrumenten. In dit plan is dat daarom niet verder uitgewerkt.

Doelstelling

Het doel van dit plan van aanpak is het schetsen van een (modulair) stappenplan hoe inzichten kunnen worden opgesteld of verdiept en hoe de kansen voor verschillende maatregelen langs de lagen van MLV kunnen worden verkend en geïdentificeerd. Het gaat hierbij om een maatschappelijke afweging waarbij gekeken wordt naar meerdere belangen waaronder kosteneffectiviteit.

Deze analyse wordt gedaan om input te geven aan de (bestuurlijke) keuzes die gemaakt moeten worden voor de te stellen eisen aan waterveiligheid (de deltabeslissing waterveiligheid zoals voorzien in 2015). Hierbij wordt ingegaan op:

- Hoe een dergelijk eindresultaat er uit kan zien en kan worden gepresenteerd
- Hoe mogelijke opgaven kunnen worden bepaald en hoe de consequenties van maatregelen in kaart kunnen worden gebracht
- Welke hulpmiddelen en kennis beschikbaar is om deze efficiënt te bepalen
- Welke stappen in het regioproces en eventueel met bestuurders hierbij gewenst zijn

Uitgangspunten en overwegingen

Vanuit de partijen willen we de regio/deltaprogramma's/waterschappen ondersteunen bij het verdere uitwerking van MeerLaagseVeiligheid en Bij de uitwerking worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- MLV is een risicobenadering, er wordt maximaal gebruik gemaakt van bestaande en recent ontwikkelde middelen en kennis. Deze zijn:
 - MLV instrumentarium zoals uitgewerkt door RWS Waterdienst
 - Kostenkennallen laag 1, 2 en 3 zoals uitgewerkt voor ECKosten

- Systematiek (afwegingskader) zoals toegepast bij uitwerking voorbeelden door STOWA

MLV strategieën kunnen ook andere waarden creëren in een gebied. Benoemen van alle consequenties is noodzakelijk waaronder kosteneffectiviteit, aantoonbaarheid en handhaafbaarheid.

Naast bovengenoemde uitgangspunten zijn de volgende overwegingen van belang

- Om deze strategieën inzichtelijk te maken wordt geadviseerd om gebruik te maken van ontwerpend onderzoek tijdens de regiobijeenkomsten.
- Het is aan de regio om bestuurders te betrekken zo mogelijk kan het ook op basis van ambtelijke inzichten en eerdere ervaringen de uitwerking in dit stadium plaatsvinden.
- Voor een bestuurlijke afweging is het niet primair noodzakelijk dat alle facetten onderling al even goed vergelijkbaar zijn. De weging hiervan kan een onderdeel zijn van het maken van bestuurlijke keuzes. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het afwegingskader MLV zoals uitgewerkt door de STOWA.
- Het onderzoek de uitwerking heeft niet tot doel om de uitvoering reeds vorm te geven, het heeft wel tot doel om inzichtelijk te maken wat de consequenties van keuzes zijn.

Eindresultaat en inzet instrumenten

Het eindresultaat van de uitwerking van de MLV strategieën is bedoeld inzicht te hebben over de kansen en (on)mogelijkheden en de bijbehorende consequenties van MLV in concrete gebieden.

	Onderdelen resultaat	Instrumenten
1	Formuleren doelstelling / opdracht	Wetgeving, mogelijke uitwerking deltabeslissing en regionale input
2	Visualisatie	Ontwerpers / Ontwerpend onderzoek
3	Uitwerking beoordeling MLV strategieën ahv afwegingskader	Afwegingskader, MLV instrumentarium, Kostenkanten ECK, bestuurlijke consultatie voor benoemen waarden, Kennis regioproces

De uitwerking van (modules) van dit stappenplan biedt handvatten om een debat te kunnen voeren over het al dan niet investeren in maatregelen, in welke mate hieraan eisen gesteld moeten worden gezien vanuit een mogelijke opgave. Hiermee kan er verder gekeken worden dan de huidige situatie door mogelijke wijze van normstelling te verkennen en op basis hiervan te kijken naar de verdeling van taken en verantwoordelijkheden. Op basis van de inzichten kan tot een nieuw veiligheidsstelsel worden gekomen. De inzichten, en hoe verschillende actoren hier tegenaan kijken wordt binnen het Deltaprogramma opgepakt.

Om tot de inzichten te komen worden verschillende stappen doorlopen (zie 3), deze kunnen modulair worden ingezet (dat wil zeggen dat iedere stap afzonderlijk kan worden ingezet). Ook de wijze waarop deze stap wordt vormgegeven kan variëren: bijvoorbeeld met inzet van een gebiedsproces of door middel van onderzoek. Het eindresultaat kan als volgt worden samengevat.

- I. **Formulering doelstelling / opdracht.** Er worden mogelijke opgaven (op basis van mogelijke eisen aan waterveiligheid) gesteld op basis van het risico (in euro's per jaar). Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de bestaande werknormen (als 10 maal veiliger, een MKBA en een LIR van 10^{-5} etc.), deze kunnen ook zelf nog worden benoemd.
- II. **Visualisatie.** Naast het invullen van het afwegingskader wordt een visualisatie gemaakt van de betreffende strategie. Ervaring leert dat op basis van deze visualisatie de problematiek beter kan worden besproken. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van bijv. het Delta Atelier of ondersteuning die de regio al heeft van ontwerpers.
- III. **Uitwerking beoordeling MLV strategieën ahv afwegingskader.** De consequenties van benoemde strategieën op het overstromingsrisico worden ingevuld in het 'afwegingskader MLV' zoals dat is ontwikkeld door STOWA (en waarvoor nog een eenvoudig invulformat wordt gemaakt). Hierin worden:
 - o Verschillende strategieën vergeleken (tov een referentiesituatie) waarmee aan de opgave wordt voldaan, één van de strategieën is het watervriendelijke alternatief (strategie met minimale kosten voor waterveiligheid).
 - o De verschillende andere waarden zijn regio specifiek, deze kunnen ambtelijk worden benoemd of met bestuurders in kaart worden gebracht. In een

regiobijeenkomst kunnen deze zo concreet mogelijk worden benoemd.

- De overstromingsrisico's kunnen in kaart worden gebracht met het MLV instrumentarium dat door RWS Waterdienst wordt ontwikkeld.
- De kosteneffectiviteit voor waterveiligheid kan worden bepaald door de overstromings-risicoreductie te relateren aan de kosten van MLV maatregelen. kostenkentallen voor deze maatregelen worden momenteel in kaart gebracht door het Expertise Centrum Kosten (ECK).

Het format voor het afwegingskader is opgenomen in onderstaande figuur. Dit format beschrijft hoe per strategie de informatie wordt gepresenteerd als input voor (bestuurlijke) oordeelsvorming en keuzes.